

A tori bridalwear és a menyasszonyi ruhák vizuális kommunikációja 2. rész

Összefoglalás: A menyasszonyi ruhák vizuális kommunikációjában sokkal több rejtőzik, mint azt először gondolnánk. A menyasszonyi viselet lenyomata az adott kultúrának, társadalomnak, történelmi kornak és külső elvárásoknak, ezzel együtt pedig az azt viselő egyénnek is. Jelentősége nemcsak a viselője szempontjából kiemelendő, hanem abban a tekintetben is, hogy az miként jelenik meg, milyen hatást gyakorol a vizualitásra.

A menyasszonyi ruha érzelmi értéke sokkal tovább mutat annál, minthogy jól érzi magát benne a menyasszony. Viselője kényelemérzetét az határozza meg, hogy kellő magabiztossággal viseli a választott ruhát és közvetíti önmagát. A legjobb tudásunknak megfelelően, széleskörűen akartuk körbejárni és bemutatni ezt a területet és ennek a területnek a kommunikációban megjelenő összefüggéseit.

A vizuális kommunikáció az élet minden területére hatással van, jelen van az egyén életében minden nap. Véleményünk szerint a kutatás sikeresen zárult, a fent kifejtett ismeretek pedig segíthetnek abban, hogy a menyasszonyi ruhák és a tori bridalwear vizuális kommunikációja új megvilágításba kerüljenek.

Kulcsszavak: Vizuális kommunikáció, társadalmi normák, elvárások, szemiotika.

Abstract: There is much more behind the visual communication of wedding dresses than one might initially think. Bridal attire reflects the culture, society, historical era, and external expectations of the time, as well as the individual wearing it. Its significance is not only important from the wearer's perspective but also in how it appears and influences visual perception.

The emotional value of a wedding dress goes far beyond the bride simply feeling comfortable in it. The wearer's sense of comfort is determined by how confidently she carries the chosen dress and expresses herself.

* Dunaújvárosi Egyetem, Társadalomtudományi Intézet, hallgató
Email: veres.viktoria1996@gmail.com

** Dunaújvárosi Egyetem, Társadalomtudományi Intézet
Email: szakacsi@uniduna.hu
ORCID: 0009-0000-9369-5056

Visual communication affects all areas of life and is present daily in an individual's life. In our opinion, the research was successful, and the insights presented may help shed new light on the visual communication of wedding dresses and Tori bridalwear.

Keywords: Visual communication, social norms, expectations, semiotics.

Az első fókuszcsoporthoz interjú bemutatása

Az első interjúra 2024. március 31-én került sor. A helyszínt tekintve mérlegeltük, hogy a kutatást hol tudjuk elvégezni, ahol kevés zavaró tényező van, kívülről nem érkezik olyan inger, ami a beszélgetés menetét megakasztaná. Kellemes, általános otthoni környezetben zajlottak le az interjúk, ami a válaszadók közérzetére érezhetően jó hatással volt.

Miután előzetesen felmértük a lehetséges résztvevők válaszadói képességeit és személyiségét, a 17 megkérdezett ágensből 9 ember került ki, akik a két fókuszcsoporthoz alkották. A kutatás érdekében bontottuk a számot két részre, mert magas létszámnál nem férnénk bele az előre meghatározott időkeretbe, illetve a csoport dinamikus mozgására a minicsoporthoz jobban hatással. A jelentkezők felosztása véletlenszerű volt, csupán arra figyeltünk, hogy ne kerüljenek egy csoportba azok, szám szerint két nő, akiknek az írás egyik szerzője tervezte és készítette el a menyasszonyi ruháját. A felosztás során csak erre a tényezőre kell figyelni, hiszen a ruházat és a személy összefüggéseit azáltal is vizsgáltuk, hogy mennyire szeretnek volna a menyasszonyok egyedi ruhát viselni.

A kutatásban résztvevő személyek kora délután kezdtek el „gyülekezni” a helyszínen, a fókuszcsoporthoz interjú körülbelül délután három órákor kezdődött el. Kutatóként és egyben moderátorként azokhoz a keretekhez ragaszkodtunk, amiket előzetesen egyeztettünk a csoport tagjaival, azaz hogy mikor kell elkezdeni az érdemi, témával kapcsolatos beszélgetést és előre láthatóan mikor tervezzük azt lezárni.

Az első csoportot alkotó tagok álnevek szerint Maja, Amélia, Lili, Róza és Lujza voltak. A csoporttagok megérkezése és leültetése után a személyek komfortérzetével kapcsolatos kérdéseket tettünk fel, azaz, hogy kérnek-e inni vagy kinyissuk-e az ablakot, van-e szükségük valamire. Megkértük a csoport tagjait, hogy pár szóban ők is mutakozzanak be, mielőtt kezdenénk a beszélgetés érdemi részét a demográfiai adatokat érintő kérdésekkel. A szituációban természetesen a nők az igazi nevüket használták, álneveket csak a kutatási anyag rögzítése során kaptak.

A pár szavas bemutatkozás tartalma leginkább az volt, hogy miért vannak jelen, hogyan értesültek a kutatásról.

Ezt a csoportot életkor szerint húszas és harmincas éveikben járó nők alkották. Maja 29, Amélia 25, Lujza 30, Lili 28, Róza pedig 33 éves. Ezeknél a válaszoknál nem volt egymás szavába vágás vagy intenzív válaszadás, ugyanis meglehetősen semleges kérdésekről beszélünk. Maja, Róza, Lili megyei jogú városban élnek, Amélia és Lujza pedig városban. Legmagasabb iskolai végzettségüket tekintve vegyes volt a felhozatal, Maja és Lujza érettségivel, Amélia és Lili egyetemi képzéssel, Róza felsőoktatási szakképzéssel rendelkezik. Munkájukat tekintve Amélia és Lujza ügyintézők, Maja bolti eladó, Lili óvodapedagógus, Róza pedig sminkes. Ezeknél a kérdéseknél a válaszadók nem kerültek egymással interakcióba, mindenki türelmesen megvárta a társa pár szavas válaszát.

A demográfiai kérdések után azokra a személyes jellegű kérdésekre tereltem a szót, ahol már számítottunk a tagok közötti interakcióra. Ez be is következett, a résztvevők reagáltak egymásra, nem egyesével válaszoltak, hanem beindult a kohézió. Általánosan elmondható, hogy minden jelenlévő szeret olvasni, zenét hallgatni és filmeket, sorozatokat nézni. Ezeken belül már változatos stílus képviseltette magát, Maja például a horrorfilmek szerelmese és a country stílusú zenén kívül bármit meghallgat, addig Amélia elképzelni sem tudja, hogy ijesztő filmeket nézzen, a horrorfilmek kapcsán közöttük intenzívebb információcsere történt, mint a csoport többi tagja között. Alapvetően hasonló érdeklődési körökkel rendelkeztek ennek a csoport tagjai, ami az egy korosztályba való tartozásból is adódik, láthatóan számított az, hogy hasonló társadalmi környezetben nőttek fel. Amélia még kiemelte, hogy a fotográfia is vonzza, munkája mellett azt is gyakorolja.

A ruházatkódás kérdésköréhez általános volt a válaszadóktól az a szempont, hogy mindnyájan szeretnek kényelmesen öltözködni a hétköznapiakban. Munkától és tevékenységtől függetlenül egyetértettek abban, hogy ha kényelmesen érzik magukat, az pozitív hatással van a közérzetükre. A kényelem azonban különböző stílusjegyekkel párosítva jelenhet meg, míg Amélia és Lili egyetértettek abban, hogy egyaránt jellemezhető a stílusuk elegáns és sportos szavakkal, addig Maja elmondása szerint alternatív stílust képvisel. Szereti a fűzőket, a bakancsokat, ezeken nem érzi magát kényelmetlenül, míg a többiek számára ez láthatóan elképzelhetetlen volt. A csoportkohézió ennél a kérdésnél kezdett igazán belendülni, láthatóan a résztvevők nonverbális kommunikációja is megváltozott, sokkal többet gesztikuláltak és használták a testüket a kommunikációban. Itt már érezhető volt, hogy az individuumok mennyiben különböznek egymástól. Lili még hozzátette, hogy bár ő is sportosan öltözködik a hétköznapiakban, jellemzően farmert és pólót visel, igyekszik ezt nőiesen tenni. Blúzokkal, ruhákkal, szoknyákkal ellensúlyozni a sokszor csak kényelemre törekvő öltözetét. Ezzel Róza is azonosulni tudott, két kisgyermek édesanyjaként számára is elsődleges szempont az, hogy a ruházata kényelmes legyen, de ettől függetlenül szereti a nőies, elegáns szabásvonalat. A tagok egyetértettek abban, hogy a kényelem érzete is lehet szubjektív és az egyén preferenciáitól függő. A ruházat összehatása, a praktikum és az előnyös szabásvonalak és színek minden jelenlévő szerint fontosak, ebben viszonylag nagy volt az egyetértés, Maja sokszor dönt inkább abból a szempontból, hogy szerinte vizuálisan mi néz ki jobban, minthogy a ruhája kényelmes legyen.

Véleményük szerint az éppen regnáló divat és trendek mindenkire befolyással vannak, akár tudatlanul is. Ebben nagy volt az egyetértés a hölgyek között, szerintük nincs olyan, hogy teljesen elvonatkoztatassanak attól, hogy a társadalom mit tart éppen elfogadhatónak. Lujza szerint ezt amiatt sem lehet kikerülni, mert az üzletekben eszerint lehet vásárolni, tehát olykor akaratlanul is a megszabottak szerint öltözködünk. Maja ezt annyiban egészítette ki, hogy ő valóban követi a trendeket, ami a stílusával összeegyeztethető, Róza is hasonlóképpen vélekedett. A sportcipőket emelték ki, hogy bár nagy népszerűségnek örvendenek, ők inkább bakancsokat és balerina cipőket keresnek. Amélia zárásként azt is megemlítette, hogy a jelenlévőknek a testalkata is más, és eszerint ő figyeli a molett hölgyek számára ideális ruházatot.

Ezután az esküvőt érintő vizekre tereltük a beszélgetést, ugyanis kicsit megakadt a divatirányzatokat érintő kérdéseknél, a csapat kissé megosztott lett, egymással beszélgettek a résztvevők. Viszont utólag belegondolva ez nem volt gond, sőt, jó volt látni, hogy a meghívottak jól tudnak együttműködni. Tehát belekezdünk az esküvőt érintő területek kérdéskörébe, először abba, hogy mikor volt vagy lesz a nagy napjuk. Róza menyegzője volt a legrégebben, 2016-ban kötötte össze életét a férjével. Lujza 2020-ban, Amélia 2022-ben esküdtek, Lili és Maja idén nyáron mennek férjhez. Az akkor népszerű fazonokat mindegyikük szem előtt tartotta, a végső döntésüket az hozta meg, hogy a testalkatukhoz melyik volt a legjobban illő.

Az anyagiak kérdésköre is meghatározó volt a döntés során, mindenki a maga kereteihez belül igazította ezt, ezekre a keretekre nem tértünk ki a beszélgetés során. Lujza boltban vásárolta a ruháját, a többi válaszó bérelt, kivéve Maját. A bérelt ruha nagy előnyének tartották azt, hogy bár érzelmileg nagyon kötődtek hozzá és szívesen magukénak tudták volna, vissza tudták vinni a menyasszonyi ruhát. Mindhárman egyetértettek abban, hogy hosszú távon nehéz lett volna elhelyezni a ruhát, illetve kiemelték azt is, hogy bizonyára másnak is hasonló örömet okoz majd. Maja esetében pedig megérkeztünk a tori bridalwear márkához. Formabontó darab, semmi megszokott és hagyományos nem volt benne, ugyanis a hölgy kérésének megfelelően egy tépett hatású, kétrészes, csipkéből és tüllből készülő darabról beszélünk, aminek a színei a púder rózsaszín és a fekete. A többi résztvevő erre vegyesen reagált, Lujza például elképzelhetetlennek tartja, hogy egy ilyen viselet menyasszonyi viselet legyen. Ezt nem sértő hangnemben tette, de a többiek finomabban fejezték ki a rácsodálkozásukat. Maja elmesélte, mivel extrém kívánságai voltak, hagyományos üzletben nem is szeretett volna próbálkozni. Láta a korábban elkészített ruhákat, és úgy érezte, hogy a koncepcióját meg tudja valósítani a márka. Ezentúl olyan ruhát akart készíttetni, ami funkcióját tekintve sokrétű, a későbbiekben is szeretné viselni azt. A ruhájában olyan visszatérő elemek vannak, amiket korábban már használtunk a ruhák megalkotása során, ilyen például a korzett felső és a csipkehasználat. Minden jelenlévő egyetértett abban, hogy a megfelelő fazon megtalálása volt a legnehezebb, amiben komfortosan és jól tudták magukat érezni.

A menyasszonyi kiegészítőket bár fontosnak tartották, mindegyiküknek más-más szempont határozta meg, hogy végül mit viseltek. Legfőképpen az volt döntő, hogy a ruha stílusához illő kiegészítőket viseljenek. A fátyol minden jelenlévő menyasszony viseletében megjelent, bár Maja viccesen hozzátette, hogy természetesen az sem fehér lesz. Az ékszerek hangsúlyossága egyiküknek sem volt fontos, de Lili felhívta a figyelmünket, hogy a cipőt ne felejtjük ki a felsorolásból. Szerinte egy kényelmetlen cipő az egész nagy napot tönkre tudja tenni, és bár neki sikerült esztétikus darabot választania, megérti azokat, akiknek a ruha alól egy tornacipő látszik ki. A három hölgy, akiknek már megvolt az esküvőjük, ezt teljességgel alátámasztották, Róza elmesélése szerint ő váltócipővel is készült, amit a szertartást követően fel is vett.

Azon a kérdésen, ami azt érintette, hogy a kívülág számára vagy az önmaguk felé támasztott elvárásoknak akartak-e megfelelni a személyek, láthatóan röviden elgondolkoztatta a jelenlévőket. Maja azzal kezdte, hogy a már megemlített ruhájából kifolyólag ő kizárólag egyéni preferenciák alapján választott, mások véleménye nem befolyásolta. Améliának azonban figyelnie kellett arra, hogy a templomi szertartásra is megfelelő legyen az öltözete, ezért az ott elvártak is befolyásolták a választását. Abban minden résztvevő egyetértett, hogy a végső választásuk az a ruha volt, amiben ők maguk a legszebbnek ítélték magukat. A ruhapróbák során az őket kísérők reakciójára és véleményére ugyan adtak, meghallgatták azokat, de mind az ötüknek az volt a leglényegesebb, hogy mit érzene, amikor a tükörbe néznek. A külső hatások eszerint egyik résztvevő döntését sem alakították olyan mértékben, hogy a menyasszonyi ruhájukban ne érezték volna önazonosnak és a személyiségüket kifejezően magukat. Ennélfogva egyöntetűen azt gondolják, hogy a menyasszonyi ruha teljes mértékben képes tükrözni a viselője személyiségét és kiegészíteni azt, hogy mit kíván magából megmutatni. Lujza szerint nem a ruha teszi igazán az embert, hanem a ruha kiegészíti az egyén személyiségét, ez a tényező a nagy nap során még fontosabbá válik a menyasszonyok számára.

Záró kérdésben pedig megkértük a résztvevőket, hogy őszintén válaszoljanak arra, hogy önazonosnak, a személyiségüknek megfelelően választották ki a menyasszonyi ruhájukat. Tulajdonképpen a csoportdinamika és a résztvevők kohéziója ekkora már nagyon kellemesen alakul, a jelenlévők érezhetően őszinte és kifejező válaszokat adtak mindvégig, ez a záró kérdésnél sem volt másképpen. A csoport tagjai közül senki sem mondta, hogy szívesebben viselt volna más ruhát, mint azt, amit végül kiválasztott. Maja és Lili is biztosak abban, hogy visszagondolva ők sem fogják megmásítani a döntésüket a ruhájukkal kapcsolatban, Róza, Amélia és Lujza pedig mindhárman úgy gondolják, hogy az esküvőjük napján a viseletüknek a vizuális megjelenése sikeresen tükrözte azt, amit mutatni kívántak magukból. A csoportban jelenlévők mindannyian önazonosnak érezték magukat a menyasszonyi ruhájukban.

Moderátorként ezt a fókuszcsoportos interjút azzal zártuk le, hogy megköszöntük a részvételüket és hogy időt szakítottak arra, hogy támogassák az írás megvalósítását.

A második fókuszcsoporthoz tartozó interjú bemutatása

A második fókuszcsoporthoz tartozó interjúnál az előkészületek abban a tekintetben rövidültek le, hogy a jelentkezők kiválasztása már megtörtént, illetve a kérdéseket és a kulcsszavakat is meghatározzuk az első kutatás során. Az első interjúból adódó tapasztalataink miatt a kérdéseken nem változtattunk, úgy gondoltuk, hogy a válaszadók ezekkel teljes mértékben ismertetni tudták az álláspontjukat. Ahogyan a korábbi interjúnál, a második fókuszcsoporthoz tartozó vizsgálat esetén is a helyszín mérlegelésre került abban a tekintetben, hogy interjún kívül megkérdeztük a résztvevőket, hogy megfelel-e, ha ezt a beszélgetést is az előző helyszínen tartjuk. Ennek a fókuszcsoporthoz tartozó interjúnak a megszervezése nehezebb volt, mint az előzőé, ugyanis az egyik résztvevő másik városban dolgozik és csak kéthetente látogat a lakhelyünkre.

Emiatt felvetült az, hogy a beszélgetést nem személyesen, hanem online, videohívás keretein belül bonyolítjuk le, azonban szerencsére sikerült olyan dátumot találni, ami számára is kényelmes volt. A második interjút 2024. április 20-án ejtettük meg, ekkor a délelőtti órákra tűztük ki a kezdést.

A kutatás szintén álnévvel került feldolgozásra, a hölgyek, akik a segítségemre voltak, a következő álnévvel kapták, amelyekkel a későbbiekben azonosítani tudom őket, az alábbiak: Cecília, Réka, Panna és Franciska. A beszélgetés hasonló körülményekkel kezdődött, mint az azt megelőző. A kitűzött kezdési időpont délelőtt 11 óra volt, az egyének a kötött interjú előtt körülbelül negyed órával érkeztek meg. Ezen a napon is hasonlóképpen jártunk el, mint az első beszélgetés során.

Amikor a kötött beszélgetést megkezdjük, ismertettük az interjú célját, a hipotézis. Megkértük az ágeneket, hogy demográfiai információk nélkül mutakozzanak be pár szóban, ismertettük velük azt, hogy mindannyian álnévvel fognak szerepelni a kutatási részben. A kérdéseket bár eltérő megfogalmazással, tartalmilag azonos jelentéssel tettük fel ez alatt a fókuszcsoporthoz tartozó interjú alatt az előzőhöz viszonyítva, így a két csoport érintett témái lényegében megegyeztek.

A kérdések tehát hasonló módon és sorrendben kerültek feltevésre. A résztvevők életkorát tekintve a legfiatalabb szereplő és a legidősebb között nagy volt az életkorbeli különbség. Ebben a csoportban mindenképpen szeretnénk volna egy olyan egyén véleményét is kikérni, aki a többiekhez képest jóval idősebb. Így ebben az interjúban az életkor a következőképpen alakult: Cecília 23, Réka 27, Panna 26, Franciska pedig 55 éves. Lakhelyüket tekintve az összes résztvevő megyei jogú városban él, a legmagasabb iskolai végzettségüket tekintve azonban akadtak különbségek. Cecília és Franciska szakképzéssel rendelkeznek, Réka felsőoktatási szakképzésben vett részt, Panna pedig egyetemen szerezte meg a diplomáját. A hölgyek munkaköre igencsak elterjedt volt, ezek azonban tükrözték tanulmányaikat és azoknak az eredményeit. Cecília jelenleg alkalmazottként dolgozik egy cukrászdában, mellette pedig éppen a vendégkörét építi fel a műkörmös vállalkozásához. Réka egy nemzetközi cégnél dolgozik, mint fejlesztési asszisztens, Panna pedig egy általános iskolában tevékenykedik tanítónaként, jelenleg a pedagógusi minősítését végzi.

Az érdeklődési körök ismertetésénél igazán szerteágazó területekkel találkozunk. A könnyűzene, élőzene és a filmek iránti érdeklődés mind a négy résztvevő számára kedvelt területek, azonban ezen belül is akadtak különbségek. Panna több hangszert is képes megszólaltatni, énekel és rajong a különböző kultúrák népzeneje iránt az egyéb, köztudatban lévő zeneműfajok mellett. Foglalkoztatja a művészettörténet, a művészeti irányzatok és mindemellett fest és rajzol. A rajzolás Réka életében is intenzíven jelen van, a kedvenc kikapcsolódási formája. Nagyon sokat olvas, műfaját tekintve a fantasy és romantikus regényeket kedveli. Évek óta követi a keleti, azon belül is a japán és dél-koreai kultúrát, beleértve az animációs filmeket és a zenét. Barátnőjével rendszeresen töltenek fel táncos videókat a közösségi médiába, ez a mozgásforma a kedvence. Cecília munkájából kifolyólag is a cukrászat és a deszszeretvilág iránt érdeklődik, szereti a hivatását. Ezen belül megosztotta a jelenlévőkkel, hogy nagyon szereti a techno zenét. Franciska érdeklődési körei és kikapcsolási tevékenységei közé a mozi- és színházlátogatás tartoznak, emellett szeret időt tölteni a természetben és kerékpározni. Nem titok, hogy ezt a csoportot alkotó személyek behatóan nem is, de korábról már ismerték egymást, így az első benyomásuk a másiktól nem ebben a szituációban született meg, azonban az első szóváltások igen.

A jelenlévők arra a kérdésre, hogy milyen viseletet részesítenek előnyben a hétköznapi napok során, merően hasonló válasszal szolgáltak. Mindannyian kiemelték, hogy fontos számukra a kényelem, de egyáltalán nem mellékes az, hogy összességében milyen hatást keltenek. Mind a négy jelenlévő hölgy szerint lényeges, hogy öltözetük szabása illeszkedjen a testalkatukhoz, nőies és finom vonalak is fellelhetők legyenek még egy sportcipős összeállítás esetében is. Panna hozta fel először azt, hogy az egyén testalkata mennyire meghatározó abban, hogy mi mutat előnyösen. Magas és vékony testalkatú, ehhez mértem kell választania, amikor vásárol. Ebben a csoport többi tagja is egyetértett, ők abból a szempontból érzik ennek a súlyát, hogy mindhárman molett alkattal rendelkeznek.

A második interjúban is ez volt az a pont, ahol a trend- és a divatkövetési szokásokra kérdeztünk rá. A jelenlévők ugyan figyelik azt, hogy mit kiált ki a közvélemény aktuális divatnak, ezzel a tényezővel nem foglalkoznak, amikor ruhát választanak maguknak. Határozott elképzeléseik vannak arról, hogy mi áll jól nekik és mikben érzik magukat komfortosan, így a válaszaik hasonszórúek voltak. Franciska az életkorából adódóan sem követi a mai trendeket, szerinte az inkább a húszas években járókat célozza meg, de van, hogy a még fiatalabbakat, ilyen például a nagy hódító, a sneaker-kultúra [37].

[37] Lenzser Olivér (2023): Több százezer forintot is költenek rá a fiatalok, de miért és miből? *Index.hu*. <https://index.hu/kultur/2023/09/28/sneaker-cipo-le-po-trend-divat-mar-ka-hype-fiatalok/> Letöltve: 2024. 05. 08.

Emellet úgy érzi, ha kifejezetten az ő korosztályának szánt ruhák közül válogatna, akkor nem jó értelemben vett „mamás” megjelenése lenne. A többiek ezt megértik, édesanyjuk hasonlóan vélekedik. Franciska szerint sokaknak van kialakult ízlésvilága, amin nem biztos, hogy a külső hatások befolyásoló erővel lesznek. Panna is ezt vallja, az általa preferált stílus ritkán köszön neki vissza az üzletekben, emiatt is előnyben részesíti a másodkézből szerzett darabokat. Réka még azt tette hozzá a kérdésblokk végén, hogy figyeli a trendeket, de inkább azokat, amik a japán és koreai kultúrában jelennek meg, ezek meghatározták a mára kialakult stílusát.

Az esküvőt érintő kérdésekhez érkeztek arra kértem a jelenlévőket, hogy osszák meg a csoport többi tagjával, hogy mikor esküdtek meg. Franciskának idestova 30 éve volt az esküvője, Réka és Panna 2023-ban kötötték össze az életüket a férjeikkel. Cecília élménye a legfrissebb, az ő esküvője ugyanis április 13-án, azaz az interjú előtt egy héttel volt. Franciska nagy napjához viszonyítva a menyasszonyi divat napjainkra elég nagy fordulatot vett, ha megnézünk pár régi fényképet vagy magazint ebben a témában. Felidézte és megmutatta a tagok számára azt, hogy mik voltak a divatosnak számító darabok és azt, hogy miben ment férjhez. Itt a beszélgetés eltért a kötöttől és a tervezettől, ugyanis szakmabeliként betekintést nyújtott abba, hogy mennyire megváltozott az általános igény a menyasszonyi viseletben. Kiemelte, hogy ezektől függetlenül a kínálat és az igények mindig is szerteágazó volt, általános következtetést is le tudott vonni, hogy mi volt a legtöbbször keresett stílus akkor és napjainkban. A ’90-es években hódítottak a nehéz, fényes szaténból készült menyasszonyi ruhák, amik jellemzően puffos ujjal és gyöngydíszítéssel rendelkeztek, alattuk nagy merevítővel ellátott szoknya volt.

Ma a legtöbbször keresett ruhák azok, amik könnyedek, abroncs nélküliek, áttört csipkével és vékony pánttal készülnek. Ettől függetlenül az egyéni igények természetesen változók, de ha általánosan és átfogóan nézi meg az igényeket, menyasszonyi ruha szalon dolgozójaként ezt a tapasztalatot tudja megosztani. A beszélgetés ennél a résznél kibillent a dinamikából, de látszólag a másik három résztvevőt nagyon érdekelték a hallottak, a figyelmük felerősödött.

Franciska nem szatén, hanem úgynevezett plisszírozott, nagyon vékony szatén és organza ruhában ment férjhez, így az aktuális trend nem mért rá akkora hatást. Réka először letisztult, fehér ruhát szeretett volna, azonban végül egy nagyon világos rózsaszín, tüllből és csipkéből készült darabot választott, aminek nagy szoknyája és uszálya volt, emellett kövekkel volt díszítve. Panna ragaszkodott hozzá, hogy hófehér ruhája legyen, ami könnyed, puha tüllből és csipkéből állt. Hozzátette, hogy a viseletében arra ügyelnie kellett, hogy a templomi szertartáshoz is illő legyen, bár egyébként sem döntött volna kihívó ruha mellett. Cecília szintén a ragyogó fehér szín mellett döntött, ami matt szaténból készült. Válaszaik alapján azt a következtetést sikerült levonni, hogy nem volt rájuk nagy befolyással az aktuális, trendinek kikiáltott menyasszonyi viselet, sokkal inkább belső intuícióik alapján választottak.

7. ábra. Menyasszonyi ruha a '90-es évekből [38]

[38] Kiss Krisztina (2018): Ilyen esküvői ruhában mentek férjhez a '90-es években – nem hiszel a szemednek. *Retikül.blog.hu*. https://retikul.blog.hu/2018/08/06/ilyen_eskuvoi_ruhaban_mentek_ferjhez_a_90es_evekben_nem_hiszel_a_szemednek#galleri-1523634184_3 [Letöltve: 2024. 05. 08.]

A kiegészítők tekintetében hasonlóan vélekedtek. Franciskán fátyol helyett fejdísz volt, Réka és Panna viszont a ruha stílusával megegyező fátylat viseltek. Panna részére azért is volt lényeges a fátyol, mert a már említett templomi szertartás alatt takarni szeretne volna a ruha kivágott hátát.

Cecília ezzel szemben egy különleges, hosszú ujjú kiskabátot viselt. Az ékszerek jelenlétét minannyian másodlagosnak gondolják. A beszélgetés és a reakciók visszatértek a tervezetthez, a jelenlévők sorjában, egymás szavát megvárva válaszoltak a kérdésekre, de az egymásra adott reakció megmaradt.

Döntésüket azonban befolyásolta azt, hogy fizikálisan hogyan érezték magukat a menyasszonyi ruhában. Mint ahogyan azt már a korábbi interjú során, a jelen esetben is kiemelték, hogy a kényelem fontos szempont volt, ami mindenki számára szubjektív. Nem szerettek volna feszengeni a nagy napjuk során, így a ruha vizuális adottságai mellett a fiziológiai, szabást illető tulajdonságokat is szem előtt tartották.

A második fókuszcsoportos interjú tagjai közül csak Rékának volt bérelt ruhája. Nem is tervezte, hogy vásárol vagy készített ruhát, úgy tartotta praktikusnak, hogy visszajuttatja a bérleményt az üzlet számára. Franciska a szakmájából és a munkahelyéből adódóan magának készítette a ruháját, ami aztán még évekig a ruhaszalon kollekcióját bővítette. Így járt el Cecília is, ugyanis cukrász végzettsége mellett ő is női szabónak tanult, és maga varrta meg a ruháját. Mindenképpen saját, egyedi tervezésű ruhát szeretett volna, ami a keze munkáját dicséri.

Elmondása szerint előzetesen ellátogatott üzletekbe annak érdekében, hogy megtalálja az ideális fazon, amiből a tervezés során kiindulhat. A válaszadása alatt érzelmekkel telve meséli el, hogy minden elképzelésének és elvárásának megfelelt a ruha, ami neki készült. A csoport tagjainak a nonverbális kommunikációjából azt szűrtem le, hogy Panna szavai őket is megérintették. Az ő ruhája is tükrözi a tori bridalwear szemléletét, hiszen visszatérő elemei a csipke és a tüll anyagok használata és a merész hátkivágás alkalmazása.

A következő kérdés: mit gondolnak a menyasszonyi viselet és az önazonosság kapcsolatáról. Elmondásuk szerint egyikőjük sem a külvilág elvárásainak, sokkal inkább a saját elképzeléseiknek akartak megfelelni a ruhaválasztás során. Az önazonosság ennél a csoportnál azért volt egyértelműbb, mint a korábbinál, mert négyből három személynek egyedi tervezésű és készítésű, saját elképzelések alapján megvalósított menyasszonyi ruhája volt.

Az interjú zárásaként feltettük azt a kérdést, hogy mit gondolnak arról, hogy a menyasszonyi ruha képes-e tükrözni a viselője személyiségét. Mindenki meglepődésére egyetlen személy válaszolta azt, hogy nem, nem mindig tükrözi, és ez a személy Franciska volt. Mind meglepődtünk ezen, szakmabeliként, két évtizedes tapasztalattal viszont úgy látja, hogy nem mindig igazodik a menyasszony mindennapos viseletéhez vagy személyiségéhez a ruha. Számtalanszor érte meglepetés, amikor a korábbi elképzeléssel ellentétes döntést hozott a menyasszony, itt Rékát is felelemlegeti. Sokszor a rejtett vágyak kerülnek a ruhaválasztásnál előtérbe, ami nem minden esetben tükrözi a személy hétköznapi mivoltát. Úgy véli, hogy ez a nők számára egy olyan új szituáció, ahol sokszor a hirtelen, impulzus vezérelte döntés lesz a végleges.

Ennél a csoportnál az elsőhöz képest a hangulat sokkal kötetlenebb volt, ami a személyek nonverbális és verbális kommunikációjában is érzékelhető volt. A szóhasználatuk lazább, a formális helyzettől mentes volt, láthatóan jócskán kényelmesebb pozíciókban ültek, ténylegesen biztonságos közegben érezve magukat. Ez bizonyára annak köszönhető, hogy korábban már volt a jelenlévők között interakció, mivel több, mivel kevesebb.

A kutatás értékelése és összegzése

A KUTATÁS ÉRTÉKELÉSE

„Feltevésem szerint a menyasszonyi ruha választásánál nem csak az egyén fizikai jellemzői meghatározóak, hanem az is, milyen érdeklődési körökkel rendelkezik, ezentúl hogy milyen viseletet részesít előnyben a hétköznapiakban. Emellett érdemi szempont lehet, hogy mikor volt menyasszony, azaz hogy a regnáló divat és trendek befolyásolták-e a döntését a ruha kiválasztásában.”

A fenti hipotézist állítottuk fel, aminek megfelelőségét fókuszcsoportos interjú keretein belül vizsgáltuk. A feltételezés két komponensből állt, az egyik a kutatás szerint alátámasztásra, a másik viszont cáfolatra került. Az interjúkban elhangzottak alapján azt a következtetést tudjuk levonni és ismertetni, hogy az individuum személye, egyéni preferenciái és nézőpontjai meghatározzák azt, hogy milyen menyasszonyi viseletet választ magának. A vizualitás, a személy vizuális kommunikációja a kutatásban résztvevők nyilatkozatai alapján felerősödik, viseletükkel képviselni akarják mindazt, amit önmagukról gondolnak, elsősorban önmaguknak akarnak megfelelni, a külvilág felé való megfelelés igénye háttérbe szorul. Azonban az állítás azon része, hogy az aktuális menyasszonyi divat mérhető befolyással bír az árak számára, nem igazolódott be. Kétségtelen, hogy a kultúra, a társadalom által kialakított norma formálja az ízlést a menyasszonyi ruházat területén is, az egyének számára nem mér lényeges hatást. Számít, hogy az esküvőjük mikor volt abból a szempontból, hogy milyen irányzatok és formák vannak jelen a viseletben.

A kutatásba bevont 9 személy mindegyikének az volt a mérvadó, hogy milyen saját elképzeléssel rendelkeznek, az aktuális trendek követésének szándéka nem volt jelen a döntésük során.

A kutatás azt a célt szolgálta, hogy jobban megértsük, megértsem a vizuális kommunikáció, az öltözködés és az individuum kapcsolatát. Gyakorlati célja abban rejthető, hogy más megvilágításba tudjuk helyezni azt, hogy mi szerint döntünk, amikor felöltözünk. Mi szerint dönt egy ruhatervező akkor, amikor megalkot valamit, mire törekszik, milyen üzenetet akar átadni a külvilág számára. Ezzel együtt pedig a ruhát viselő személy milyen többletjelentéssel látja el azt, hogyan alakul ő a ruhához, hogyan alakul a ruha hozzá. Célunk volt továbbá, hogy ismertessük a tori bridalwear mögött megbújó motivációt és gondolatokat, bemutassuk, hogy az elkészült ruhák vizuális megjelenésével mit akar közvetíteni a külvilág részére.

A menyasszonyi ruha kiválasztása nem csupán egy ruha kiválasztásáról szól, hanem egy mélyebb, szimbolikus cselekedetről is, ami összefonódik az individuummal, identitásával és önkifejezésével. A ruha nem csupán esztétikai funkciót tölt be, de hordozza az esküvő hangulatát, a menyasszony személyiségét, álmait és vágyait. A menyasszonyi ruha kiválasztása lehetőséget ad a viselőjének arra, hogy kifejezze egyediségét és stílusát. A ruha stílusa, színe, anyaga és díszítése mind tükrözhetik a menyasszony személyiségét, ízlését és értékrendjét. A ruha lehet klasszikus és elegáns, modern és merész, bohém és romantikus, vagy bármilyen más stílusú, amit az individuum leginkább a magáénak érez. Az identitás fizikai formát ölt a menyasszonyi viseletben, vizuális kommunikációja pedig mesél a külvilág számára arról, hogy a menyasszony mit akar megosztani magáról, milyen elképzelésekkel rendelkezik.

A menyasszonyi ruha gyakran a kislánykori álmok megtestesülése is. Sokan már gyermekkoruk óta elképzelik, hogy milyen ruhát fognak viselni az esküvőjükön. A tökéletes ruha megtalálása egy álom beteljesülése lehet a menyasszony számára, ez a nagy nap hangulatát alapjaiban képes meghatározni. Ez a hosszú vágyakozási idő, majd a vágyak beteljesülése hozhat magával egy olyan megfelelést, ami az egyén saját maga iránt támaszt. A menyasszonyok hűek akarnak maradni az elképzeléseikhez, ami a személyiségük fejlődésével alakult.

A menyasszonyi ruha kiválasztásánál látszólag nem befolyásoló tényező az, hogy mi az éppen kikiáltott legdivatosabb és legnépszerűbb fazon, forma, szín vagy díszítés. Természetesen van egy irányvonal, amiből az egyén választani tud, főleg bérelt ruhák esetén, de azok közül is az kerül ki győztesnek, amit a menyasszony a leginkább magáénak érez, a belső világával megegyezik. Az egyedileg tervezett ruhák esetében pedig ténylegesen csak a képzelet szabhat határt, ilyen esetekben a „mintha rá öntötték volna” kifejezés az, ami igazán szemléltetni képes a helyzetet.

Az identitás megjelenik a menyasszonyi ruha vizuális kommunikációjával, benne van az a készítés, hogy az azt viselő személy a magához mért legjobb és legpontosabb képet tudja kialakítani önmagáról. A ruhát viselő hölgy választása tehát nem azon áll vagy bukik, hogy milyen szinten akar illeszkedni azokhoz az elvárásokhoz, amit külsőleg támasztanak az irányába. Itt háttérbe szorul mindez, és bár az ágens a hétköznapi során legtöbbször törekszik arra, hogy társadalmilag és kulturálisan elfogadott külsővel, kinézettel rendelkezzen, ez az esküvő folyamán csak mérsékelten fellelhető. A megfelelési szándék elsősorban a belső vágyakról szól, a felnőtt nőéről és a kislányéről is, aki fantáziált a nagy szerelemről és az eljövendő menyegzőről. A menyasszonyi ruha egy olyan jelhordozó eszköz, ami tükrözni képes a nők önmagukhoz való viszonyát, a társadalmi és a kulturális hovatartozásával kiegészítve. Az esküvői kellékek legemblematikusabb és legemlékezetesebb jelképe, amit a viselője tölt meg érzelmi értékkel, és örök emlék marad.

A megkérdezett kilenc hölgy személyisége merően különbözött egymástól, ahogyan sok esetben nézeteik és érdeklődési köreik is, közös pont volt mindegyikükben az, hogy a ruha kiválasztása során majdnem minden tényező háttérbe szorult és tisztán csak az a vágy maradt meg, hogy a menyasszonyi ruhájukat felöltve a tükörből az a nő nézzen vissza rájuk, aki megfelel az identitásuknak. A menyasszony elsődleges célja az, hogy az önmaga felé támasztott elvárásoknak és elképzeléseknek eleget tegyen, a ruha kiválasztása érdekes és érzelmes önismereti utazás, ami által jobban megismerheti a vágyait és ezzel együtt ez a rituálé segítheti a házasságra való felkészülést, annak méltó megkezdését is. A fókuszcsoporthoz tartozó interjú résztvevői nem aggódtak amiatt, hogy esküvői megjelenésük nem illeszkedik majd az aktuális trendek sorába, ahogyan azon sem, hogy mások számára mennyire lesz szerethető a viseletük.

A KUTATÁS ÖSSZEGZÉSE

Összegezve a kutatás sikerült megfelelően ismertetni, hogy a menyasszonyi ruhák vizuális kommunikációjában sokkal több rejtőzik, mint az először gondolnánk. A menyasszonyi viselet lenyomata az adott kultúrának, társadalomnak, történelmi kornak és külső elvárásoknak, ezzel együtt pedig az azt viselő egyénnek is. Jelentősége nemcsak a viselője szempontjából kiemelendő, hanem abban a tekintetben is, hogy az miként jelenik meg, milyen hatást gyakorol a vizualitásra.

A menyasszonyi ruha érzelmi értéke sokkal tovább mutat annál, minthogy jól érzi magát benne a menyasszony. Ez sem elhanyagolható szempont, de a komfortosság nem csupán azt hivatott leírni, hogy kényelmes-e benne mozogni vagy sem. A menyasszony kényelemérzete abban is rejlik, hogy magabiztosan, identitásának valóját teljesen megélve vesz részt a nagy napon. Kényelemérzetét az határozza meg, hogy kellő magabiztossággal viseli a választott ruhát és közvetíti önmagát.